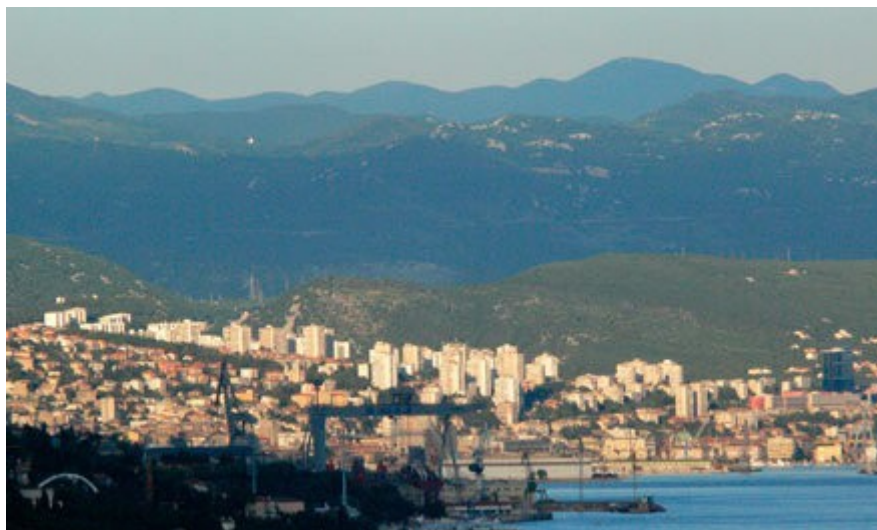

Részleges autonómiát hozott a kis kiegyezés

2008. november 17. 07:54 MTI

[101 ember, aki megváltoztatta a világot](#)

Száznegyven éve, 1868. november 17-én Ferenc József szentesítette a magyar-horvát kiegyezést rögzítő törvényt.

Fiuméről nem sikerült megállapodni

Az Itáliától és Poroszországtól 1859-ben és 1866-ban elszenvedett vereségek után az osztrák udvarnak be kellett látnia, hogy abszolutisztikus törekvéseiről le kell mondania. Magyarországon még élénken élt az emberek emlékezetében az 1848-as alkotmány, amely annak idején megteremtette a polgári államrend alapjait. Mindkét fél a kompromisszumra hajlott, ennek eredményeként 1867-ben a létrejött a dualista államszerkezet, a korabeli Európában egyedülálló kiegyezés. [1867. június 8-án legitimizálták az addigi uralkodót, Ferenc Józsefet.](#)

A kiegyezési törvény csak a magyar korona és az uralkodó többi országa közötti jogviszony szabályozásáról szólt és nem foglalkozott Magyarország belső nemzetiségi kérdéseivel. Rendezni kellett többek között a közjogi önállósággal bíró Horvátország helyzetét a hét és fél évszázados magyar-horvát államközösség alapján. 1848-ban Magyarország és Horvátország között minden államjogi kapcsolat megszakadt. Horvátország hajlandó volt a kapcsolatok megújítására, ha Magyarország elismeri területi igényeit (Fiume, határőrvidék, Dalmácia) és önállóságát.

Az első horvát és magyar küldöttségek tárgyalásainak kudarca után a horvát országgyűlés (szábor) önállóan akarta rendezni viszonyát a Monarchia országaival. Az újonnan megválasztott horvát báni helytartó segítségével azonban a szábor küldöttsége mégis elfogadta a magyar kormány kiegyezési feltételeit. Megszületett az úgynevezett kis kiegyezés, amely szerint a két ország államközösséget alkot, de Horvátország "külön területtel bíró

politikai nemzet, s belügyi tekintetében saját törvényhozással és autonóm kormányzattal bír".

A "belügyek" alatt a közigazgatást, az igazságszolgáltatást, valamint a vallás- és közoktatásügyet értették, minden egyébben a budapesti parlament szava döntött. Magyarországgal közös ügy volt az udvartartás költsége, az újoncmegajánlás, a véderő, és az ezekkel kapcsolatos pénzügyek. A horvátot hivatalos nyelvként használhatták a belső közigazgatásban. A zágrábi autonóm kormány élén a bán állt, a magyar kormányban pedig egy tárca nélküli miniszter foglalkozott a társország ügyeivel.

A budapesti parlamentben a horvát országgyűlés 42 küldötte képviselte a horvát érdekeket. Külön zászlót és címet használhattak, a horvát honvédségnél a horvát volt a vezényleti nyelv. Az egyezmény elismerte Horvátország területi igényét a horvát-szlavón Határőrvidékre, melynek horvát részét később Horvátországhoz csatolták. Dalmácia azonban Ausztria része maradt. Nem jött létre megegyezés Fiume kérdésében, ezért 1870-ben létrehozták a fiumei provizóriumot, így a város *"a magyar koronához csatolt külön testként"* a magyar kormány fennhatósága alá tartozott.

Bár az 1868. évi horvát-magyar kiegyezés Európában példátlanul széles körű önkormányzatot biztosított a horvátoknak, a horvát államiságról szóló horvát elképzelések mégis sérelmet szenvedtek, ezért a dualizmus alatt mindvégig küzdöttek az autonómia kiszélesítéséért és a teljes pénzügyi önkormányzatért.

Forrás:

http://mult-kor.hu/20081117_reszleges_autonomiat_hozott_a_kis_kiegyezes